

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

J.H. Haasnoot (50PLUS)
(d.d. 14 juni 2022)

Nummer
3862

Onderwerp
Perspectief voor Valkenhorst

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Uit de recente Startnotitie "Nationaal Programma Landelijk Gebied"¹ (NPLG) blijkt dat provincies wordt opgedragen om gebiedsprogramma's te ontwerpen die leiden tot concreet geformuleerde targets om de stikstofuitstoot terug te dringen.

Citaat: "Met deze startnotitie NPLG worden de al bekende keuzes en doelen meegegeven, zoals richtinggevend emissiereductiedoelen voor stikstof per gebied, de doelen voor de Kaderrichtlijn Water en eerste beelden wat de keuze voor water en bodem sturend uit het coalitieakkoord betekent. Daarmee is de startnotitie de aftrap van een langjarig transitieproces en partnerschap, waarbij het Rijk de medeoverheden uitnodigt om het NPLG samen verder uit te werken. In oktober volgen de aanvullende doelen vanuit NPLG (zoals de uitwerking voor waterberging en definitieve provinciale klimaatdoelen) tegelijk met de andere ruimtelijke keuzes voor bijvoorbeeld woningbouw."

Uit de startnotitie NPLG kan nog niet worden opgemaakt welke de concrete repercussies van het voorgenomen beleid zijn voor de gebiedsontwikkeling Valkenhorst, die pal naast het Natura2000 gebied Berkheide, en in de nabijheid van de Coepelduinen en Meijendel is gesitueerd. De provincie Zuid-Holland vervult een bestuurlijke rol door deel te nemen aan het bestuurlijke 4-partijenoverleg Valkenhorst (Stuurgroep Valkenhorst) en is dus mede verantwoordelijk voor de gemaakte keuzes en de resultaten. Op dit moment zien wij een aantal problemen rond deze gebiedsontwikkeling.

De belangrijkste geconstateerde problemen zijn:

- 1. Er wordt uitgegaan van interne saldering m.b.v. stikstofrechten van agrarische bedrijven die reeds jaren geleden hun bedrijfsvoering beëindigd hebben, zodat er op papier geen toename van stikstofdepositie zou zijn. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan worden aangenomen dat de rechter deze constructie niet zal accepteren.*
- 2. De natuurvergunning op basis van interne saldering van de toegevoegde stikstofdepositie gaat uit van gelijkblijvende depositie als norm. Het is niet duidelijk of dit uitgangspunt met de komst van het NPLG nog houdbaar is.*
- 3. Berekeringen van de gemeente Katwijk laten zien dat het verlies van de gemeente op deze gebiedsontwikkeling als gevolg van de bepalingen in de anterieure overeenkomsten met het Rijksvastgoedbedrijf en met de BPD kunnen oplopen tot 120 miljoen euro. We kunnen ervan uitgaan dat de gemeente deze last niet kan dragen, en mogelijk op termijn daardoor de art. 12 status zou moeten krijgen. We gaan er van uit dat de Provincie Zuid Holland vanuit haar rol als*

1 <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/06/10/startnotitie-nplg-10-juni-2022>

financieel toezichthouder op de gemeenten hiervan niet kan weggijken. In een recente brandbrief van GS gericht aan de gemeenteraad van Katwijk over de risicovolle financiële positie van deze gemeente wordt het advies gegeven om geen enkel nieuw beleid met financiële consequenties meer te entameren. Dat provinciale advies is gegeven op basis van de gepubliceerde begrotingscijfers, terwijl in de meerjarenbegroting de lasten als gevolg van het verlies op Valkenhorst (120 miljoen) nog niet eens in deze cijfers zijn verwerkt. Overigens is daar ook geen rekening gehouden met diverse andere onvermijdelijke toekomstige investeringen, zoals de vervanging van scholen die een bedrag vergt in de orde van grootte van 100 miljoen euro. De urgentie van de provinciale brandbrief, die niet gebaseerd is op beide kostenposten maar die andere risicofactoren noemt, wordt daarmee nog veel groter. De zorgen die GS heeft over de Katwijkse financiën blijken de brief worden hierdoor alleen maar versterkt.

4. Het woningbouwprogramma (slechts 36% betaalbaar) voldoet niet aan de regionale Woonvisie Holland Rijnland, aan de Tweede Kamer motie Grinwis (50% betaalbare woningen in ontwikkelingen met Rijksvastgoedbedrijf), en ook niet aan het recente kabinetsbeleid. Zie bijgaand overzicht:

Valkenhorst					
Huidig plan:			Kabinetsbeleid:		
Sociale huur	1125	20,1%	Sociale huur	1568	28,0% +443
Koop tot NHG grens	890	15,9%	Middeldure huur	560	10,0%
Zo duur als mogelijk	3085	55,1%	Koop tot NHG	1568	28,0% +678
Topmilieu	500	8,9%	Vrije sector	1904	34,0%
Totaal:	5600	100,0%	Totaal:	5600	100,0%
Samenvatting:			Samenvatting:		
Betaalbaar	2015	36,0%	Betaalbaar	3696	66,0%
Duur tot zeer duur	3585	64,0%	Duur tot zeer duur	1904	34,0%
Totaal:	5600		Totaal:	5600	
					Verschil
					1681 extra betaalbare woningen
					-1681 minder (erg) dure woningen

1. Is GS in de stuurgroep Valkenhorst akkoord gegaan met de Samenwerkingsovereenkomst tussen Rijk en gemeente, of met een voorliggende bestuurlijke overeenkomst, en daarmee ook met het woningbouwprogramma op Valkenhorst en met de desastreuze financiële consequenties voor de gemeente Katwijk?

GS hebben in 2018 de bestuurlijke afspraak (over de ontwikkeling van) Unmanned Valley getekend (december 2018). Aanvullend hierop hebben GS in maart 2020 in de bestuurlijke afspraak Voortgang locatie Valkenburg ingestemd met de toevoeging van 600 betaalbare woningen. PS zijn hiermee in juni 2020 akkoord gegaan. Voor de financiële consequenties verwijs ik u naar de eerder door uw fractie gestelde vragen hierover en de beantwoording daarvan (beantwoording statenvragen nr. 3790). Voor de volledigheid heb ik de beantwoording van uw eerder gestelde vragen over Valkenhorst bijgesloten (nrs. 3619 en 3790).

2. Zo ja, welke argumentatie en belangenafweging is daarbij dan gehanteerd gezien o.a. de discrepantie met de Regionale Woonvisie Holland Rijnland?

In de Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2018 is de afspraak vastgelegd dat in elke gemeente 25% van de toevoeging een sociale huurwoning is en 20% een woning voor de middeninkomens. Dit percentage is een optelling is van het project Valkenhorst en alle andere plannen met sociale woningbouw in Katwijk.

De provincie beoordeelt of de gemeenten in Holland Rijnland zich aan deze bovenstaande afspraak houden. De gemeente Katwijk voldoet hieraan.

2 https://katwijk.notubiz.nl/document/10980341/1/1_+Brief+van+Provincie+Zuid-Holland+van+23+december+2021+inzake+financieel+toezicht+begroting+2022+%282783164%29

3. *Is GS bekend met het feit dat B&W van de gemeente Katwijk destijds de anterieure overeenkomst met het Rijk heeft afgesloten zonder daarvan op dat moment de financiële consequenties te kennen voor de gemeente?*

Wij verwijzen voor de beantwoording van de vragen onder punt 3 en 4 graag naar de beantwoording van de door uw fractie gestelde vragen 1 t/m 3 op 12 oktober 2021 (nr. 3790).

4. *Heeft de provincie Zuid Holland bij deze transactie een adviserende rol vervuld?*

Zie antwoord op vraag 3.

5. *Op welke wijze weegt GS in deze casus op dit moment de provinciale belangen en prioriteiten m.b.t. woningbouw, natuur- en landschapsbehoud en financieel gezonde gemeenten? Tot welke conclusie leidt deze afweging?*

Gedeputeerde Staten zijn groot voorstander van de woningbouw in Valkenhorst, gezien de huidige woningnood. Bovendien anticipeert PZH op deze gebiedsontwikkeling met de realisatie van de Rijnlandroute (ir. G. Tjalmaweg) en de HOV verbinding Leiden-Katwijk-Noorwijk. De gezamenlijke gebiedspartners investeren bovendien in de landschappelijke inpassing van het nieuwe woongebied Valkenhorst met plannen voor de Mient Kooltuin, de Groene Zone tussen Wassenaar en Katwijk en het Valkenburgse Meer.

6. *Is het niet zaak om het omgevingsbeleid m.b.t. de locatie Valkenhorst in het kader van een goede ruimtelijke ordening opnieuw onder de loep te nemen gezien de enorme ontwikkelingen op tal van beleidsterreinen?*

Nee. In het Omgevingsprogramma is de ambitie geformuleerd om het voormalige vliegveld Valkenburg te transformeren tot een duurzame, hoogwaardige en goed ontsloten locatie voor wonen, werken, recreatie, natuur en water, met inpassing van het aanwezige cultuurhistorische erfgoed. De vier partijen werken gezamenlijk aan het concretiseren van deze ambitie, waar de provincie zich onder andere inzet voor de onder 5. genoemde infrastructuurprojecten en de gemeente voor het bestemmingsplan. Bij de bestemmingsplanprocedure is de gemeente gehouden aan uitgangspunten als dat er sprake moet zijn van een goede ruimtelijke ordening. Dit uitgangspunt wordt dan ook geborgd met een uiteindelijk onherroepelijk bestemmingsplan.

7. *Zou het niet verstandig zijn om in dat kader allereerst adviezen te vragen bij PAL en/of PARK?*

Nee, zie antwoord op vraag 6.

8. *Vindt GS het moreel en in het kader van de voorbeeldfunctie verantwoord dat drie overheden (Rijk, Provincie, Gemeente) een natuurvergunning voor een gebiedsontwikkeling proberen te realiseren via interne saldering, op basis van de vergunningen van agrarische bedrijven die reeds vele jaren geleden de bedrijfsvoering gestaakt hebben.*

Voor het plan Valkenhorst zijn onderzoeken uitgevoerd naar de stikstofdepositie als gevolg van het plan. Hierbij zijn de daartoe voorgeschreven en gebruikelijke regels en rekenmethodieken gevolgd en zijn gangbare oplossingen betrokken. Deze onderzoeken zijn beoordeeld door het bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming, de provincie Zuid-Holland (PZH) en namens PZH de Omgevingsdienst Haaglanden. Zowel het onderzoek als de beoordeling heeft geleid tot de conclusie dat het woningbouwplan Valkenhorst niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op aangewezen stikstofgevoelige Natura2000 gebieden. Binnen de vigerende wet- en regelgeving is in dergelijke situaties geen natuurvergunning nodig.

Het is correct dat er plannen worden voorbereid om de stikstofdepositie terug te brengen, in het kader van de uitwerking van het NPLG. Op dit moment hebben die plannen geen doorwerking op de thans vigerende regelgeving. Op welke wijze die plannen op enig moment naar de regelgeving gaan doorwerken en of dit impact kan hebben op het woningbouwplan Valkenhorst zal moeten blijken uit het nader uitwerken en implementeren van die plannen. Op dit moment is die impact niet aan de orde.

9. *Zou het niet beter zijn om de schade aan principes van goed en fatsoenlijk bestuur en schade aan het imago van een betrouwbare overheid te voorkomen door zelf de conclusie te trekken dat het gebruik van een stikstofvergunning van een reeds lang gestopt bedrijf niet juist is met de kennis van nu?*

Zie antwoord op vraag 8.

10. *Zou die conclusie niet juist extra voor de hand liggen als zoals in het onderhavige geval de Rijksoverheid grondeigenaar en belanghebbende is?*

Zie antwoord op vraag 8.

11. *Als de rechter negatief beslist over het gebruik van fictieve stikstofrechten kan de woningbouw op Valkenhorst niet doorgaan. Heeft GS een plan B, en zo ja, hoe luidt dat?*

Zie antwoord op vraag 8.

B&W van Katwijk en GS van Zuid-Holland zien een eventuele beroepsprocedure met vertrouwen tegemoet.

12. *Is in de casus Valkenhorst het gehanteerde uitgangspunt "geen toename van stikstofbelasting" formeel-juridisch nog steeds hanteerbaar na het verschijnen van de startnotitie NPLG? Er liggen nu of er komen zeer binnenkort immers harde targets om de stikstofbelasting te verminderen i.p.v. gelijk te houden?*

Ja, zie hiervoor het antwoord op vraag 8.

13. *Zo nee, welke conclusies trekt u hiervoor voor de gebiedsontwikkeling Valkenhorst en wat betekent dit voor het provinciale beleid?*

Zie het antwoord op vraag 12.

14. *Is GS bereid om zijn invloed aan te wenden om daarmee te bereiken dat het aantal woningen in de gebiedsontwikkeling verkleind wordt ten einde de stikstofbelasting op het nabijgelegen Natura2000 gebied te verminderen?*

Nee, het omgekeerde is eerder het geval; immers het NPLG is door het Rijk mede bedoeld om o.a. woningbouwprojecten die nu vastlopen weer vlot te trekken. Zie ook het antwoord op vraag 5.

15. *Bent u bereid om in het kader van een plan B te onderzoeken of verplaatsing van (een deel van) de woningbouwopgave naar de zuidelijke Bollenstreek een uitvoerbare optie is? Hier zijn ruimtelijke mogelijkheden aanwezig (op grotere afstand van het Natura2000 gebied) waarbij de ontsluiting kan geschieden via de gewenste Zuidelijke Ontsluitingsweg Bollenstreek die rechtstreeks verbinding geeft met de A44.*

Nee, zie antwoord op vraag 14.

16. *Zou een goedgekeurd bestemmingsplan Valkenhorst in de huidige opzet de problemen van de provincie Zuid-Holland op het gebied van natuurbehoud en stikstofreductie niet vergroten en het aantal vrijheidsgraden doen afnemen?*

Nee, zie ook het antwoord op vraag 8: Zowel het onderzoek als de beoordeling door de ODH heeft geleid tot de conclusie dat het woningbouwplan Valkenhorst niet leidt tot een toename van stikstofdepositie op aangewezen stikstofgevoelige Natura2000 gebieden.

17. *Zou het niet beter zijn om uw invloed aan te wenden om een pas op de plaats te maken m.b.t. de besluitvorming over het bestemmingsplan Valkenhorst totdat het rijksbeleid m.b.t. stikstofreductie verder is uitgewerkt en duidelijk is wat dit voor de provincie Zuid-Holland betekent?*

Nee, tot onze vreugde hebben wij er kennis van genomen dat de gemeenteraad van Katwijk in grote meerderheid op 30 juni 2022 het bestemmingsplan voor Valkenhorst heeft vastgesteld.

Den Haag,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit